

Шлики.¹⁾ Споредъ Френа д. *Балтаваръ* е титла, която се давала по всеѣа въроитностъ на българския царь, прѣди да приеме мухамеданството. Ако приетото отъ него четение и да е проблематично, тъй като въ куфическата транскрипция на името липсватъ диакритичнитѣ знакове, Френъ се присъединява къмъ изказаното нему устно мнѣние на проф. Сенковскій, че Блтвар не е нищо друго, освѣтъ славянското *Владавацъ* — *władawacz* и *władawac* у далматинскитѣ и босанскитѣ славяни, тѣждествено съ руск. владѣтель, полск. *władarz* и пр. За да се получи тая форма, нѣма освѣтъ да се тури една точка върху знака за *p*. И така Блтвар (или владавацъ) не е лично име, за каквото го мисли Ибн-Фодланъ, а титла и то специално *славянска* титла. Сѣщо славянско трѣбва да бѣде и името *Слики* или *Шлики*. Сенковскій, къмъ когото Френъ се отнесълъ за обяснение, и въ тоя случай изказалъ мнѣние, че тукъ трѣбва да четемъ Василко (*Wasilko*) или Силко, както е извѣстно, двѣ славянски имена, отъ които едното се употрѣба повече у руситѣ, другото у поляцитѣ (*Drei Münzen*, p. 182.). Къмъ тия двѣ езикови доказателства, които Френъ приема безъ възражение възъ основа на Сенковскіевия авторитетъ, той прибавя още думата *сиджу*. Ибн-Фодланъ съобщава между друго, че като се свършилъ обѣдътъ, царятъ на славянитѣ (т. е. българитѣ) заповѣдалъ да донесатъ питие отъ медъ, което се нарича тамъ „*ел-сину*“. (Вж. по-горѣ). Френъ мислелъ глрвнъ, че думата е идентична съ татарското *сину*, по-послѣ прѣдполагалъ, че *сину* е развалено отъ тат. *сазину* и го сравнявалъ съ финско *sahii*, леко пиво. На това противурѣчи обаче изричната бѣлѣжка на Фодлана, че *сину* е питие отъ медъ. По тая причина въ *Aelteste arab. Nachr.* и пр. (стр. 545, заб. 46.). Френъ приема тълкуванието на поменатия *Сенковскій*, именно, че въ *сину* трѣбва да търсимъ руското *сыта*, *сычовка*, едно питие, което се пригатвало сѣщо съ хмѣлъ и малцъ, обаче, още прѣди да киши, му се прибавяло извѣстно количество медъ. Това питие се наричало още и „сыченое пиво“ и било много упойтелно. Че тия чисто езикови остатѣци сѣ *славянски*, това се подерѣни, споредъ Френа, отъ единъ много характеренъ обичай, който Ибн-Фодланъ отбѣлѣзва у волжскитѣ българи, и който не може да бѣде освѣтъ *славянски*. Посланиникътъ на Мухтадира пише именно, че всички жители на Булгаръ носятъ шапки, наречени *калансуви*. Когато царятъ имъ идва на пазаръ, всѣки става, сваля калансувата отъ главата си и я гужда подъ мишница, а когато той си отива, туря калансувата на глава. Сѣщо всички, които влѣзатъ при царя, малки и голѣми, даже дѣцата и братята му, щомъ видятъ цари, свалятъ калансувата и я турятъ подъ мишница, слѣдъ туй обръщатъ глава къмъ него и сѣдатъ, послѣ ставатъ и не сѣдатъ, до като той не заповѣда. Всѣки, който сѣдне прѣдъ него, сѣда на колѣни, не изважда калансувата си, не я показва, до като не излѣзе царятъ, тогава я надѣва пакъ“. Най-сетнѣ въ „*Drei Münzen*“ (p. 194., заб. 50.). Френъ отдава извѣстно значение и на обстоятелството, че слѣдъ като българ-

¹⁾ Въ *Drei Münzen* Френъ чете Алмс (или Алмн), синъ на Шлики Блтвар. p. 182.